

"De larven van de beekjuffers ogen iets anders dan die van andere waterjuffers. Ze zijn groter en smaller, met langere poten en langere achterlijfslamellen. Ze kunnen zeer snel over de bodem lopen, het zijn snelle jongens..."

## Soort van de maand in juni

# Het gaat goed met de weidebeekjuffer



Het mannetje van de weidebeekjuffer is te herkennen aan de donkere band over de vleugels.

FOTO: EVERT RUITER

### PORTRET VAN DE WEIDEBEEKJUFFER

*(Calopteryx splendens)*

#### Herkenning

Het mannetje van de weidebeekjuffer is gemakkelijk te herkennen aan de metaalblauwe iriserende kleur en de donkerblauwe vleugelvlekken. De vleugels van het vrouwtje zijn groenig.

#### Vliegtijd

De weidebeekjuffers vliegen in Nederland vanaf eind april tot diep in augustus.

#### Biotoop

Weidebeekjuffers komen voor bij allerlei stromende wateren: beken, kanalen en soms rivieren. In de oevers staan vaak hoge planten, die door de mannetjes als uitkijkpost worden gebruikt. Het gaat tegenwoordig goed met de weidebeekjuffer dankzij beekherstelprojecten en de verbetering van de waterkwaliteit.

De weidebeekjuffer heette vroeger 'beekster' en de bosbeekjuffer werd 'beeknimf' genoemd. Beide namen zijn goed gekozen, want beide soorten prefereren inderdaad beken. Evert Ruiter is voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie (NVL) en vertelt graag over 'zijn' insecten: "De beide beekjuffers hebben wel verschillende biotopen. De bosbeekjuffer wordt vooral gevonden in de bovenloop van beken, waar het water vrij snel stroomt en vaak door bomen wordt beschaduwd. De weidebeekjuffer zit doorgaans in laaglandbeken, waar het water langzamer stroomt en waar het zonniger is."

### SOORT VAN BOERENSLOTEN

"De weidebeekjuffer is minder kritisch dan de bosbeekjuffer. De laatstgenoemde vind je alleen in Limburg, in Brabant en in sommige beken in de Achterhoek. Op veel plaatsen vindt beekherstel plaats en dat levert vaak bosbeekjuffers op. De larven van de bosbeekjuffers zitten bij voorkeur in uitgesleten oevers, in het wat koudere water. Ze prefereren een redelijk constante watertemperatuur, zowel 's zomers als 's winters. De weidebeekjuffer neemt met minder genoegen. Enige stroming is wel gewenst, maar je vindt de weidebeekjuffers echt niet alleen in beken, maar ook in kleine rivieren, langs plassen en in boerensloten. De weidebeekjuffers is bij wijze van spreken een soort van boerensloten aan het worden... Want het gaat goed met de weidebeekjuffer. We zien de laatste jaren een forse toename en dat is te danken aan de sterke verbetering van de waterkwaliteit."

### FOUTE WAARNEMINGEN

"De weidebeekjuffer en de bosbeekjuffer worden wel eens met elkaar verward. Ik

heb foute waarnemingen gehad, maar dan kon ik aan de hand van de biotoopbeschrijving achterhalen dat de bosbeekjuffers weidebeekjuffers moesten zijn geweest. Pas als de dieren stilzitten, kun je het verschil goed zien. Zolang de dieren rondvliegen, zie je alleen een blauwe vlek en dan halen waarnemers ze wel eens door elkaar. Kenners zien het verschil wel degelijk aan de kleur van de vleugels. De bosbeekjuffer is iets donkerder: zijn vleugels zijn diepblauw, haast groen."

### SPECTACULAIRE BALTSVLUCHTEN

"De weidebeekjuffer is een heel goede vlieger, die behoorlijke einden kan zwerven. Vooral de mannetjes gaan op zwerftocht. Je ziet de weidebeekjuffers steeds vaker rondvliegen in stadstuinen; het insect heeft zelfs de Waddeneilanden bereikt.

De mannetjes van de weidebeekjuffer hebben een eigen territorium van enkele vierkante meters, waar ze concurrenten verjagen. De dieren verdedigen hun territorium vanaf een vaste uitkijkpost en van daaruit maken ze korte patrouillevluchten. Karakteristiek voor beekjuffers is de baltsvlucht vlak voor de paring. Het mannetje voert een spectaculaire baltsvlucht uit om het vrouwtje te imponeren. Daarbij toont hij de onderkant van zijn achterlijfspunt, die bij de weidebeekjuffer wit is en rood bij de bosbeekjuffer. De baltsvlucht gaat gepaard met imposant vleugelgeklapper. Het is een langdurig ritueel dat wel een kwartier of twintig minuten kan duren."

### BLAUWE VLINDERS

"De meeste waterjuffers zijn iets kleiner dan de 'echte' libellen. Maar beekjuffers zijn relatief groot, sommige echte libellen zijn een stuk kleiner. De vleugels van beekjuffers zijn enorm fijnmazig. Ze hebben een groot vliegoppervlak, maar ze missen een pterostigma, dat vleugelvlekje aan de top dat een functie heeft bij de stabiliteit van de vleugels. Ze hebben wel een pseudopterostigma, maar dat is niet van belang voor de stevigheid. Bij beekjuffers geeft de fijnmazige vleugeladering genoeg stevigheid aan de vleugels. Beekjuffers hebben brede, ronde vleugels, zodat ze in de vlucht wel wat op vlinders lijken. Vanwege de dansende, vlinderachtige vlucht worden ze nogal eens voor vlinders aangezien. Toen ze onlangs in Friesland alle libellen Friese namen wilden geven, hebben ze bij de weidebeekjuffer even gedacht aan 'blauwe flinterlibel' (blauwe vlinderlibel) en bij de bosbeekjuffer 'griene flinterlibel' (groene vlinderlibel). Dat zouden inderdaad een leuke namen zijn geweest."